

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Štúrova 2, 812 85 Bratislava

Netretný odbor

GÚs 22/08-1

Bratislava 15. júla 2008

Ústavný súd
Slovenskej republiky

Košice

Podľa článku 130 ods. 1 písm. e) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 18 ods. 1 písm. e) a § 37 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z.z.“) podávam

n á v r h

na začatie konania o súlade Všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Staré Mesto č. 3/1996 z 30. apríla 1996 o podmienkach státiu v zóne s dopravným obmedzením v znení všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Staré Mesto č. 1/2000, 7/2001, 3/2002, 4/2004, 5/2004, 8/2005, 6/2007 a 1/2008 (ďalej len „VZN č. 3/1996“) s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1, čl. 20 ods. 1, ods. 4, čl. 35 ods. 1, ods. 2, čl. 59 ods. 2, čl. 71 ods. 2 vetou prvou ústavy, s ustanoveniami § 4 ods. 3, písm. d), písm. f), písm. i), písm. e), § 6 ods. 1, ods. 2, § 13 ods. 4, § 16 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“), § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, ods. 3, ods. 4 zákona č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch účinnom do 1. novembra 2004 (ďalej len „zákon č. 544/1990 Zb.“), § 2 ods. 1 písm. c), písm. g), § 30, § 36, § 60 ods. 1, § 66 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnych poplatkoch za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, účinným od 1. novembra 2004 (ďalej len „zákon č. 582/2004 Z.z.“), § 20 ods. 5 zákona č. 18/1996 Z.z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 18/1996 Z.z.“), § 116 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov účinného do 28. februára 2005 (ďalej len „zákon č. 315/1996 Z.z.“) účinný do 28. februára 2005, § 3 ods. 2 vetou prvou a druhou, zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“), § 22 ods. 1, § 24 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/1996 Z.z., § 2 zákona č. 40/1964 Zb. občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 40/1964 Zb.“), § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 365/2004 Z.z.“).

Súčasne navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „súd“) podľa čl. 125 ods. 1 písm. c) ústavy a § 37 až § 41 zákona č. 38/1993 Z.z. nálezom vydaným na verejnom ústnom pojednávaní takto

r o z h o d o l :

VZN č. 3/1996 nie je v súlade s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1, čl. 20 ods. 1, ods. 4, čl. 35 ods. 1, ods. 2, čl. 59 ods. 2, čl. 71 ods. 2 vetou prvou ústavy, s ustanoveniami § 4 ods. 3, písm. d), písm. f), písm. i), písm. e), § 6 ods. 1, ods. 2, § 13 ods. 4, § 16 zákona č. 369/1990 Zb., § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, ods. 3, ods. 4 zákona č. 544/1990 Zb., § 2 ods. 1 písm. c), písm. g), § 30, § 36, § 60 ods. 1, § 66 zákona č. 582/2004 Z.z., § 20 ods. 5 zákona č. 18/1996 Z.z., § 116 zákona č. 315/1996 Z.z. účinnými do 28. februára 2005, § 3 ods. 2 vetou prvou a druhou zákona č. 135/1961 Zb., § 22 ods. 1, § 24 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/1996 Z.z., zákona č. 40/1964 Zb. § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z.

O d ô v o d n e n i e :

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava-Staré Mesto schválilo VZN č. 3/1996 30. apríla 1996. Následne bolo VZN č. 3/1996 počnúc rokom 2000 s výnimkou roku 2006 každoročne novelizované. Ostatná novelizácia (č. 1/2008) nadobudla účinnosť 1. marca 2008.

VZN č. 3/1996 v znení jeho zmien a doplnkov nie je v súlade s niektorými ustanoveniami ústavy a zákonov enumeratívne uvedenými v petite tohto návrhu.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy, každý môže konať čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 13 ods. 1 ústavy povinnosti možno ukladať

- a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd,
- b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo
- c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 20 ods. 1, ods. 4 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 35 ods. 1, ods. 2 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikáť a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

Zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností.

Podľa čl. 59 ods. 2 ústavy dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona.

Podľa čl. 71 ods. 2 ústavy pri výkone štátnej správy môže obec a vyšší územný celok vydávať v rámci svojej územnej pôsobnosti na základe splnomocnenia v zákone a v jeho medziach všeobecne záväzné nariadenia.

Podľa § 4 ods. 3 písm. d), písm. f), písm. i), písm. e) zákona č. 369/1990 Zb. obec pri výkone samosprávy najmä usmerňuje ekonomickú činnosť v obci a ak tak ustanovuje osobitný predpis, vydáva súhlas, záväzné stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci, zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce, plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce a určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská, zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia.

Podľa § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. starosta

- a) zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady a podpisuje ich uznesenia,
- b) vykonáva obecnú správu,
- c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- d) rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu.

Podľa § 16 zákona č. 369/1990 Zb. obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom.

Obecný úrad najmä

- a) zabezpečuje písomnú agendu orgánov obce a orgánov obecného zastupiteľstva a je podateľňou a výpravňou písomností obce,
- b) zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie obecného zastupiteľstva obecnej rady a komisií,
- c) vypracúva písomné vyhotovenia všetkých rozhodnutí starostu vydaných v správnom konaní,
- d) vykonáva nariadenia, uznesenia obecného zastupiteľstva a rozhodnutia starostu.

Prácu obecného úradu organizuje starosta.

V obciach s väčším počtom zamestnancov môže byť zriadená funkcia prednostu obecného úradu.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 544/1990 Zb. obec môže vyberať tieto miestne poplatky (ďalej len „poplatky“):

- poplatok za užívanie verejného priestranstva,
- poplatok za užívanie bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie,
- poplatok za pobyt,
- poplatok za psa,
- poplatok za vjazd motorovým vozidlom do historických častí miest,
- poplatok za zábavné hracie prístroje,
- poplatok za predajné automaty,
- poplatok za jadrové zariadenie.

Podľa § 2 ods. 1, ods. 3, ods. 4 zákona č. 544/1990 Zb. poplatok za užívanie verejného priestranstva sa platí za osobitné užívanie verejného priestranstva, ktorým sa rozumie umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska, dočasné parkovanie vozidla na vyhradenom priestore a pod.

Verejným priestranstvom na účely tohto zákona je najmä cesta, miestna komunikácia, námestie, chodník, trhovisko. Za verejné priestranstvo môžu byť určené všetky verejnosti prístupné pozemky v obci okrem tých, ktoré sú vo vlastníctve fyzických a právnických osôb s výnimkou obcí, alebo ku ktorým majú tieto osoby právo hospodárenia.

Trvalým parkovaním vozidla mimo stráženého parkoviska sa rozumie, vyhradenie priestoru z verejného priestranstva ako parkovisko pre určité vozidlo alebo vozidlá právnickej alebo fyzickej osoby a jednak súvislé státie vozidlom (napr. motorové vozidlo, vrak motorového vozidla, obytný príves) na tom istom mieste.

Podľa § 2 ods. 1 písm. c), písm. g) zákona č. 582/2004 Z.z. miestnymi daňami, ktoré môže ukladať obec, sú daň za užívanie verejného priestranstva, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta.

Podľa § 30 zákona č. 582/2004 Z.z. predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je osobitné užívanie verejného priestranstva.

Verejným priestranstvom na účely tohto zákona sú verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce. Verejným priestranstvom na účely tohto zákona nie sú pozemky, ktoré obec prenajala podľa osobitného zákona.

Osobitným užívaním verejného priestranstva sa rozumie umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného zariadenia, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska a pod.

Podľa § 36 zákona č. 582/2004 Z.z. obec ustanoví všeobecne záväzným nariadením podrobnosti k § 30 až 34a, najmä sadzbu dane, prípadne rôzne sadzby dane podľa určených kritérií, miesta, ktoré sú verejnými priestranstvami, osobitné spôsoby ich užívania, podrobnosti, náležitosti a lehotu oznamovacej povinnosti, spôsoby vyberania dane, prípadné oslobodenia od tejto dane alebo zníženia dane, splátky dane a lehotu splatnosti splátok dane.

Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z.z. predmetom dane za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta je vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta.

Podľa § 66 zákona č. 582/2004 Z.z. obec ustanoví všeobecne záväzným nariadením podrobnosti k § 60 až 64a, najmä vymedzenie historickej časti, sadzbu dane, prípadne rôzne sadzby dane podľa určených kritérií a spôsob vyberania dane, alebo určí paušálnu sumu dane a podmienky vyberania paušálnej sumy dane, podrobnosti, náležitosti a lehotu oznamovacej povinnosti, prípadné oslobodenia od dane alebo zníženia dane, splátky dane a lehotu splatnosti splátok dane.

Podľa § 20 ods. 5 zákona č. 18/1996 Z.z. obce určujú maximálne ceny mestskej pravidelnej dopravy osôb a vykonávajú cenovú kontrolu a uskutočňujú konanie vo veciach porušenia cenovej disciplíny, ak ide o ich rozhodnutia o regulácii cien.

Podľa § 116 zákona č. 315/1996 Z.z. účinného do 28. februára 2005 obce na cestách, na ktorých vykonávajú štátnu správu podľa osobitného predpisu určujú so súhlasom príslušného dopravného inšpektorátu použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská.

Podľa § 3 ods. 2 vety prvej a druhej zákona č. 135/1961 Zb. miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy. Obce na miestnych komunikáciách a na účelových komunikáciách určujú so súhlasom dopravného inšpektorátu použitie dopravných značiek, dopravných zariadení a povoľujú vyhradené parkoviská.

Podľa § 22 zákona č. 315/1996 Z.z. vodič smie zastaviť a stáť len

- a) vpravo v smere jazdy čo najbližšie k okraju cesty a na jednosmernej ceste vpravo i vľavo,
- b) v jednom rade a rovnobežne s okrajom cesty. Ak nie je ohrozená bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, vodič smie v obci zastaviť a stáť kolmo, prípadne šikmo na okraj cesty alebo zastaviť v druhom rade. Pri stáťí musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m pre každý smer jazdy. Pri zastavení musí zostať voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m pre oba smery jazdy.

Podľa § 24 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/1996 Z.z. vodič nesmie zastaviť stáť

- a) v neprehľadnej zákrute a v jej tesnej blízkosti,
- b) pred neprehľadným vrcholom stúpania cesty, na ňom a za ním,

- c) na priechode pre chodcov alebo na priechode pre cyklistov a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred nimi,
- d) na križovatke a vo vzdialenosti kratšej ako 5 m pred hranicou križovatky a 5 m za ňou; tento zákaz neplatí v obci na križovatke tvaru "T" na náprotivnej strane vyúsťujúcej cesty,
- e) na pripájacom alebo na odbočovacom pruhu,
- f) pri zastávke električky, autobusu alebo trolejbusu bez nástupného ostrovčeka v úseku, ktorý sa začína dopravnou značkou pre zastávku a končí sa vo vzdialenosti 5 m za označnikom zastávky, a tam, kde taká dopravná značka nie je vo vzdialenosti kratšej ako 30 m pred označnikom zastávky a 5 m za ním; ak je priestor zastávky vyznačený príslušnou vodorovnou dopravnou značkou, platí tento zákaz len pre vyznačený priestor,
- g) na železničnom priecestí, v podjazde a v tuneli a vo vzdialenosti kratšej ako 15 m pred nimi a 15 m za nimi; to neplatí v tuneli pri núdzovom státi na mieste označenom dopravnou značkou "Núdzová odstavná plocha", v tomto prípade vodič musí bezodkladne vypnúť motor a státie vozidla oznámiť osobe vykonávajúcej dohľad nad prevádzkou tunela,
- h) na mieste, kde by vozidlo zakrývalo zvislú dopravnú značku, vodorovnú dopravnú značku vyznačujúcu spôsob radenia do jazdných pruhov a určený smer jazdy cez križovatku alebo vyjadrujúcu doplňujúci údaj nápisom alebo svetelné signály,
- i) na vnútorných jazdných pruhoch vyznačených na vozovke a na vyhradených jazdných pruhoch,
- j) vo vzdialenosti kratšej ako 5 m od začiatku a 5 m od konca pozdĺžnej súvislej čiary alebo nástupného ostrovčeka tam, kde by medzi touto čiarou alebo nástupným ostrovčekom a vozidlom nezostal voľný aspoň jeden jazdný pruh široký najmenej 3 m,
- k) na moste,
- l) pred vjazdom na cestu z poľnej cesty alebo z lesnej cesty, alebo z miesta mimo cesty, alebo na vyhradenom parkovisku, ak nejde o vozidlo, pre ktoré je parkovisko vyhradené,
- m) na električkovom páse,
- n) na iných miestach, kde by sa tým ohrozila bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, najmä jazda ostatných vozidiel,
- o) na chodníku, kde by motocykel, motorové vozidlo alebo prípojné vozidlo boli prekážkou plynulého pohybu chodcov; to neplatí, ak ide o zastavenie a státie, ktoré nepresiahne tri minúty a ktoré neohrozí ani neobmedzí chodcov.

V čase od 5.00 do 19.00 hodiny je zakázané státie tam, kde by nezostal medzi vozidlom a najbližšou električkovou koľajnicou voľný jazdný pruh široký najmenej 3,5 m.

Podľa § 2 zákona č. 40/1964 Zb. občianskoprávne vzťahy vznikajú z právnych úkonov alebo z iných skutočností, s ktorými zákon vznik týchto vzťahov spája.

V občianskoprávnych vzťahoch majú účastníci rovnaké postavenie.

Účastníci občianskoprávnych vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť.

Podľa § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4 zákona č. 365/2004 Z.z. dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu.

Pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou.

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou.

Diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu.

Podľa § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 365/2004 Z.z. štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby sú povinné dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

Týmito ustanoveniami sa mestská časť Bratislava-Staré Mesto (ďalej len „obec“) pri prijímaní VZN č. 3/1996 v znení všetkých jeho zmien a doplnkov dôsledne neriadila.

VZN č. 3/1996 reguluje otázky výkonu samosprávnych funkcií, prenesenej štátnej správy, ale aj podnikateľské aktivity obce. Preto treba skúmať jeho súlad s ustanoveniami ústavy a zákonov, ktoré upravujú všetky tri spomínané sféry.

Správa miestnych komunikácií patrí podľa § 4 ods. 3 písm. e) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov medzi veci územnej samosprávy podľa čl. 68 ústavy, a teda obec môže vo veciach miestnych komunikácií vydávať všeobecne záväzné nariadenia bez ďalšieho zákonného zmocnenia, ale musí pri ich vydávaní rešpektovať právne normy vyššej právnej sily. Obec teda môže v rámci platného práva upravovať používanie miestnych komunikácií všeobecne záväzným nariadením, a preto VZN č. 3/1996 nie je v rozpore s čl. 68 ústavy.

Pre konanie o súlade VZN o podmienkach státi s ústavou a zákonmi, nie je nevyhnutné skúmať presné hranice samosprávnych oprávnení obce pri správe miestnych komunikácií a štátnej správy vykonávanej obcami v tejto oblasti. Určovanie použitia dopravných zariadení zvislého a vodorovného dopravného značenia a povoľovanie vyhradených parkovísk na miestnych komunikáciách však podľa § 116 zákona č. 315/1996 Z.z. (do 28. februára 2005, t. č. § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb.) patrí do oblasti prenesenej štátnej správy vykonávanej obcami. VZN č. 3/1996 svojím obsahom zasahuje do oblasti výkonu prenesenej štátnej správy obcou (určovanie použitia dopravných značiek, povoľovanie vyhradených parkovísk), k jeho vydaniu obci však chýba výslovné zákonné zmocnenie. Zverenie určitej časti štátnej správy zákonom obci ešte samo osebe nezakladá právomoc obce vydávať v tejto oblasti štátnej správy všeobecne záväzné nariadenia. K tomu je potrebné výslovné zákonné zmocnenie na vydávanie všeobecne záväzných nariadení v danej oblasti

štátnej správy. Obce môžu určovať použitie dopravných značiek a povoľovať vyhradené parkoviská, ale nemôžu tieto otázky regulovať všeobecne záväznými nariadeniami, lebo im k tomu chýba zákonné zmocnenie. Preto VZN č. 3/1996 je v rozpore s čl. 71 ods. 2 ústavy.

Neexistuje zákonný základ pre stanovenie platby, ktorá nie je sankciou, za zastavenie a státie motorových vozidiel na miestnych komunikáciách, okrem § 2 ods. 1 písm. c) a g) zákona č. 82/2004 Z.z. Tieto ustanovenia zákona č. 582/2004 Z.z. upravujú poplatky za užívanie verejného priestranstva a za vjazd a zotrvanie motorových vozidiel do historických častí miest. Správa obecných komunikácií zverená obci podľa § 4 ods. 3 písm. e) zákona o obecnom zriadení nezahŕňa právo vyberať poplatky alebo ináč nazvané platby za používanie obecných komunikácií bez výslovného zákonného zmocnenia.

Podmienky zastavenia a státia motorových vozidiel na pozemných komunikáciách vrátane miestnych komunikácií upravujú § 22 ods. 1, § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 315/1996 Z.z. a nie je možné k nim podzákonným normatívnym právnym aktom bez splnomocnenia v zákone pridávať ďalšie podmienky, čiže ďalšie obmedzenia a povinnosti.

VZN o podmienkach státia bez zákonného podkladu ukladá povinnosť platiť za zastavenie a státie v určenej časti obce, a tým je v rozpore s čl. 2 ods. 3 a čl. 13 ods. 1 ústavy. Na tento prípad sa vzťahuje právny názor, ktorý vyslovil ústavný súd v náleze II. ÚS 60/97: „Právnu povinnosť možno uložiť iba zákonom alebo na základe zákona a v jeho medziach. Toto platí predovšetkým pre výkonnú moc, ale aj pre obce, pokiaľ rozhodujú vo veciach samosprávy všeobecne záväzným nariadením“.

Tým, že VZN č. 3/1996 odporuje čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1 a čl. 71 ods. 2 ústavy, odporuje aj § 6 ods. 1 vete druhej zákona o obecnom zriadení, podľa ktorej všeobecne záväzné nariadenie nesmie odporovať ústave ani zákonu, ako aj v petite uvedeným ustanoveniam zákonov č. 135/1961 Zb. a č. 315/1996 Z.z.

Za používanie majetku obce možno podľa § 8 ods. 4 zákona o samospráve obcí vyberať miestne poplatky a verejné dávky, iba, ak to stanoví osobitný predpis. Všeobecne záväzné nariadenie je takýmto osobitným predpisom, a preto nie je VZN o podmienkach státia stanovujúce povinnosť platiť poplatky za používanie miestnych komunikácií v rozpore s § 8 ods. 4 zákona o obecnom zriadení, a to bez ohľadu na jeho prípadný nesúlad s inými právnymi normami.

Obec môže zaviesť iba tie miestne dane a poplatky, ktoré sú výslovne uvedené v zákone č. 582/2004 Z.z. Pri ich zavádzaní musí vo všeobecne záväznom nariadení uviesť zákonný názov miestnej dane a dôsledne rešpektovať zákonné rámce, vrátane stanovenia výšky dane.

VZN č. 3/1996 zavádza dane, ktoré nie sú svojimi názvami známe zákonu č. 582/2004 Z.z. a nepatria ani do jeho systému. Predmetom spoplatnenia zodpovedajú iba čiastočne poplatkom za užívanie verejného priestranstva a za vjazd a zotrvanie motorovým vozidlom do historickej časti miest. Ich spôsob vyrubovania sa odlišuje od zákonom stanoveného spôsobu vyrubovania dane. Preto je VZN č. 3/1996 v rozpore s čl. 59 ods. 2 ústavy a s § 3 ods. 2 písm. c), písm. g) zákona č. 582/2004 Z.z.

VZN č. 3/1996 vo svojom § 4 ods. 6 zakazuje používať dopravné zariadenie (a to aj také, ktorého používanie bolo podľa predchádzajúcich znení VZN č. 3/1996 odsúhlasené), pričom vlastníkom dopravných zariadení ukladá tieto na vlastné náklady odstrániť do 31. decembra 2008.

Toto ustanovenie má charakter núteného obmedzenia vlastníckeho práva, pretože vlastníkovi dopravného zariadenia určuje konkrétny spôsob naloženia s jeho majetkom, pričom táto povinnosť nie je ukladaná na základe zákona, VZN č. 3/1996 nepredvída ani na tomto mieste, ani nikde inde vo svojom texte poskytnutie primeranej náhrady za náklady vlastníka dopravného zariadenia, ktoré mu v súvislosti s jeho odstránením vzniknú. Vo VZN č. 3/1996 nie je definovaný ani verejný záujem na odstránení dopravného zariadenia, ani nevyhnutný rozsah tohto núteného obmedzenia vlastníckeho práva. Za tohto právneho stavu je ustanovenie § 4 ods. 6 VZN č. 3/1996, keďže bráni vlastníkovi v nerušenom užívaní jeho vlastníctva a naviac ho núti vynakladať svoj majetok na odstránenie svojho vlastníctva, v rozpore s čl. 20 ods. 1, ods. 4 ústavy.

VZN č. 3/1996 v § 2 určuje prevádzkovateľovi režim prevádzky parkoviska s organizovanou prevádzkou, v § 4 ods. 3, ods. 4 mu určuje povinnosť vyhradiť primeraný počet miest pre bezplatné parkovanie, predaj zľavnených parkovacích kariet, v § 5 ods. 2, ods. 4 stanovuje náležitosti parkovacej karty i povinnosti prevádzkovateľa pri ich predaji a v § 8 ods. 1 ďalšie povinnosti prevádzkovateľa vo vzťahu k obyvateľovi s trvalým pobytom v zóne. Za situácie, ak prevádzkovateľ je osobou odlišnou od obce (pritom v obci podniká v tejto sfére Bratislavská parkovacia služba s.r.o. (výpis z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka číslo 10779/B tvorí prílohu tohto návrhu), ktorej je obec spoločníkom, je spoločným menovateľom týchto právnych úprav absencia akéhokoľvek zákonného podkladu, keďže platná právna úprava neumožňuje obci takouto formou (všeobecne záväzným nariadením) ani v tomto rozsahu zasahovať do podnikania obchodných spoločností. Je pritom bez právneho významu, či obec, ktorá takéto zásahy vykonala, je súčasne účastná na podnikaní takejto obchodnej spoločnosti. Z tohto dôvodu sú vyššie citované ustanovenia VZN č. 3/1996 v rozpore i s čl. 35 ods. 1, ods. 2 ústavy, ako i § 4 ods. 3, písm. d), f), i) a l) zákona č. 369/1990 Zb.

V tejto súvislosti vyvstáva potreba polemizovať s právnym názorom vysloveným súdom v jeho náleze zo 14. februára 2008 č. k. III.ÚS 300/07-30. Z tohto nálezu o.i. vyplýva, že z ustanovení 40 ods. 1 a 4 zákona č. 315/1996 Z.z. ako aj § 3d ods. 5 písm. d) zákona č. 135/1961 Zb. nevyplýva expresis verbis záver, že by správca komunikácie (obec) ako verejnoprávny subjekt nemohol uzavrieť zmluvu o odťahovaní motorových vozidiel so spoločnosťou súkromného práva. Súd pritom cituje svoj predchádzajúci nálež č. k. III.ÚS 2/01-29 týkajúci sa všeobecne záväzného nariadenia mesta Spišská Nová Ves č. 4/99, ktorým sa upravuje státie, parkovanie a odťahovanie motorových vozidiel na území mesta Spišská Nová Ves. Cituje tu najmä zistenia týkajúce sa čl. 26 tohto VZN: „Článok 26 VZN umožňuje mestu Spišská Nová Ves zabezpečiť odtiahnutie vozidla prostredníctvom podnikateľského subjektu. Nie je v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov uvádzanými v návrhu“.

Žiada sa zdôrazniť, že v predmetnom návrhu nebolo argumentované

ustanovením § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. Pritom práve § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. Pritom práve toto zákonné ustanovenie tvorí legálnu prekážku voči zmluvnému prenosu čo aj časti úloh spojených s výkonom miestnej štátnej správy na subjekty odlišné od obce. Toto ustanovenie je ustanovením kogentným, neumožňuje preto žiadne odchyľky, pričom absencia doslovného zákazu určitých činností (napr. správy parkovacích miest či odťahovania motorových vozidiel je právne bezvýznamná. Ustanovenie § 1 ods. 4 slovného spojenia „.... alebo ňou poverené fyzické a právnické osoby (ďalej len „prevádzkovateľ“) VZN č. 3/1996 nie je preto v súlade s ustanovením § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb.

Ako už bolo uvedené, taxatívny výpočet podmienok zastavenia a státia na verejných komunikáciách obsahujú § 22 ods. 1, § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 315/1996 Z.z. Stanovenie ďalších podmienok zastavenia a státia normatívnym právnym aktom je preto v rozpore s § 22 ods. 1 a § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 315/1996 Z.z., s ktorými je preto v rozpore i VZN č. 3/1996.

Obec je oprávnená podľa § 116 dopravného zákona povoľovať na miestnych komunikáciách vyhradené parkoviská, a teda i jednotlivé parkovacie miesta, lebo oprávnenie povoľovať vyhradené parkovacie miesta je menšie ako oprávnenie povoľovať vyhradené parkoviská. Preto oprávnenie povoľovať vyhradené parkoviská zahŕňa i oprávnenie povoľovať vyhradené parkovacie miesta.

Vydaním VZN č. 3/1996 obec konala v rámci § 116 zákona č. 315/1996 Z.z. resp. § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb., ktoré však nezakladajú právomoc obce vydávať v rozsahu štátnej správy, ktorú prenáša na obec, všeobecne záväzné nariadenia. VZN č. 3/1996 teda nie je v súlade s § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb.

VZN č. 3/1996 ako normatívny právny akt obsahuje právne normy, čiže záväzné pravidlá správania ukládajúce povinnosti a priznávajúce práva. Preto k nemu treba pristupovať iba ako k normatívnemu dokumentu.

VZN č. 3/1996 ukladá povinnosť platiť za zastavenie a státie motorového vozidla na určených miestach bez zákonného podkladu. Z oprávnenia obce určovať použitie dopravných značiek vrátane značky D 13 – platené parkovisko nemožno vyvodiť oprávnenie obce vyberať za zastavenie na miestnych komunikáciách akokoľvek nazvané platby bez zákonného zmocnenia alebo poskytnutia protihodnoty, ktorá netvorí súčasť správy a údržby miestnych komunikácií.

Je neprípustné, aby obec formou všeobecne záväzného nariadenia, teda normatívneho právneho aktu podmienila zákonom dovoľené využívanie miestnych komunikácií na zastavenie a státie platbami.

To, že obec je vlastníkom a správcom miestnych komunikácií, ešte neznamená, že môže za zákonom nezakázané zastavenie a státie na týchto komunikáciách vyberať bez výslovného zákonného zmocnenia akokoľvek nazvané platby bez poskytnutia protihodnoty. Činnosti, ktoré sú súčasťou správy a údržby miestnych komunikácií, je obec povinná zabezpečiť v rámci vlastného rozpočtu.

Ak chce obec s miestnymi komunikáciami, ktoré sú jej majetkom, podnikáť, tak musí vo vzťahoch súvisiacich s podnikaním vystupovať ako subjekt súkromného

práva a nemôže stanovovať zmluvné podmienky vlastného podnikania ako subjekt verejnej moci v podobe normatívneho právneho aktu, ktorým všeobecne záväzné nariadenie nesporne je. Aj pri podnikaní musí rešpektovať všetky právne normy regulujúce používanie miestnych komunikácií, a teda nemôže za ich zákonom dovolené používanie vyberať platby bez toho, aby poskytovala služby, ktoré nie sú súčasťou správy a údržby miestnych komunikácií.

Obec nemôže normatívnym právnym aktom určovať ani ceny služieb tohto druhu, lebo nie je v tomto rozsahu cenovým orgánom podľa § 20 ods. 5 zákona č. 18/1986 Z.z. VZN č. 3/1996 je preto v rozpore tak s ustanovením § 20 ods. 5 zákona č. 18/1996, ako aj § 2 zákona č. 40/1964 Zb.

Ústavný súd už v minulosti v náleze PL.ÚS 6/96 vyslovil, že: „Uplatnenie ústavnej zásady o rovnakom zákonnom obsahu a ochrane vlastníckeho práva všetkých vlastníkov nebráni modifikácii obsahu vlastníckeho práva“. Obec teda môže s miestnymi komunikáciami, ktoré sú v jej majetku, podnikat', ale musí pri tom rešpektovať zákonnú úpravu používania miestnych komunikácií a nemôže požadovať v rámci podnikania platby za činnosti tvoriace súčasť správy a údržby miestnych komunikácií.

Obec úpravou vzťahov v § 1 ods. 4 a 5 VZN č. 3/1996 navyše právnou normou nižšej právnej sily ako zákon upravila súkromnoprávne vzťahy medzi prevádzkovateľom a určeným okruhom osôb. Ich prijatím zasiahla do oblasti súkromného práva, v ktorej majú účastníci takýchto vzťahov – vychádzajúc z ustanovenia § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka – rovnaké postavenie. Obec nemôže normatívnym právnym aktom vrchnostensky zasahovať do občianskoprávnych vzťahov. Preto VZN č. 3/1996 je v naznačenom rozsahu v rozpore s § 2 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb.

Úpravou týchto vzťahov došlo navyše aj k tzv. nepriamej diskriminácii. Podľa § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona spočíva dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania v zákaze diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, vo výkone práv a povinností v súlade s dobrými mravmi, ako aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou, ak je možné prijatie takýchto opatrení požadovať vzhľadom na konkrétne okolnosti a na možnosti osoby, ktorá má povinnosť túto zásadu dodržiavať.

Obec v rozpore s ustanovením § 2 ods. 4 zákona č. 365/2004 Z.z., vydaním normy nižšej právnej sily ako zákon, znevýhodňuje osoby bez trvalého pobytu v „zóne pre jedno vozidlo“, v porovnaní s osobami, ktoré majú trvalý pobyt v tejto zóne, a to napriek tomu, že pre takýto postup neboli splnené podmienky obsiahnuté v § 2 ods. 4 druhá alinea zákona č. 365/2004 Z.z. Predmetnou úpravou teda porušila zákaz diskriminácie obsiahnutý vo vyššie citovaných ustanoveniach zákona č. 365/2004 Z.z., a preto je VZN č. 3/1996 v rozpore aj s týmito zákonnými ustanoveniami.

V záhlaví VZN č. 3/1996 sa uvádza, že ho starosta vyhlasuje ako úplné znenie. Toto konštatovanie však nemá oporu v ustanovení § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. a preto VZN č. 3/1996 ako celok je v rozpore i s ustanovením § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb.

Ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. zveruje obciam miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií ako prenesený výkon štátnej správy. Ani v citovanom zákone, ani na inom mieste platnej právnej úpravy sa obci neumožňuje, aby štátnu správu prenesenú na ňu zákonom ďalej zverovala iným od seba odlišným subjektom, a to ani v časti. Obec teda nemôže na iného prenášať ani „organizačné a technické zabezpečenie parkovania“ (§ 1 ods. 4 VZN č. 3/1996) pričom je právne bezvýznamné, či tak činí normatívnym právnym aktom, zmluvou založenou na princípoch obchodného práva, alebo kombináciou týchto dvoch spôsobov. Z tohto dôvodu ustanovenie § 1 ods. 4, slovné spojenie „... alebo ňou poverené fyzické a právnické osoby...“ VZN č. 3/1996 odporuje ustanoveniu § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb.

Miestny úrad mestskej časti nie je samostatným právnym subjektom, ale len organizačnou zložkou obce. Nemôže mať preto ani pracovníkov; osoby zamestnané na obecnom (miestnom) úrade sú zamestnancami obce. Ak teda ustanovenie § 6 ods. 2 VZN č. 3/1996 umožňuje kontrolovať dodržiavanie citovaného VZN povereným zamestnancom Miestneho úradu ako aj pracovníkom prevádzkovateľa, zakladá to rozpor tohto ustanovenia VZN č. 3/1996 nielen s ustanovením § 3 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. (z dôvodov uvedených v predchádzajúcom odseku), ale aj s ustanovením § 16 zákona č. 369/1990 Zb.

Záverom poznamenávam, že všeobecne záväzné nariadenie je normatívnym právnym aktom, obsahuje právne normy, záväzné pravidlá správania ukládajúce povinnosti a priznávajúce práva. V žiadnom prípade nemôže mať informatívny charakter. Právna norma je výsledkom realizovanej legislatívnej právomoci normotvorcu, zodpovedá okruhu normotvorcovej pôsobnosti. Je všeobecne záväzným pravidlom správania, ktoré zakladá práva pre účastníkov spoločenských vzťahov určitého druhu a ukladá im povinnosti. Za právnu normu je možné považovať len také pravidlo správania, ktoré má podobu niektorého zo štátom uznaného prameňa práva. Vychádzajúc z ustanovenia § 6 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. možno konštatovať, že všeobecne záväzné nariadenie obce takýmto prameňom práva je. Preto nie je prípustné, aby v ňom boli obsiahnuté ustanovenia informatívneho charakteru, tzn. ustanovenia, ktoré sú obsiahnuté v právnej norme vyššej právnej sily. Takýmto ustanovením je napríklad § 7 všeobecne záväzného nariadenia upravujúci sankcie za porušenie všeobecne záväzného nariadenia fyzickými a právnickými osobami, ktorý len preberá ustanovenie § 13 ods. 2 a § 46 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ako aj ustanovenie § 28 písm. b) zákona o hlavnom meste SR.

Z vyššie uvedených dôvodov zastávam názor, že tento návrh je dôvodne podaný a žiadam mu vyhovieť.

Prílohu tohto návrhu tvorí kópia VZN č. 3/1996 v úplnom znení vyhlásenom starostom, kópia výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I oddiel Sro, vložka číslo 10779/B a kópia nájomnej zmluvy č. 72/05.

JUDr. Dobroslav T r n k a
generálny prokurátor